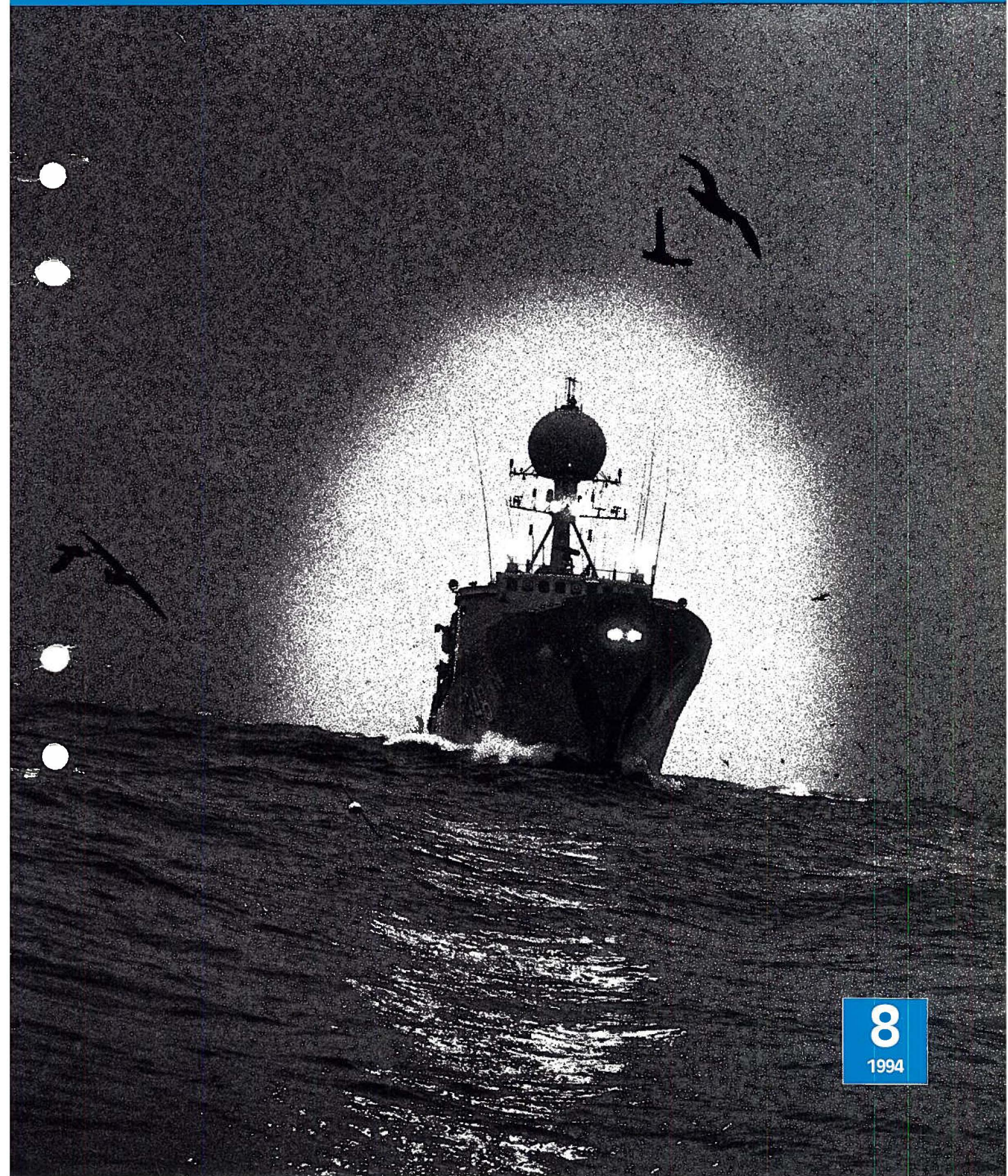

SØVÆRN

S

ORIENTERING

8

1994

Fra redaktionen

Med dette nummer af bladet runder redaktionen 1994 af. Det har været et år med meget og varieret stof, naturligt koncentreret omkring korvetternes deltagelse i SHARP GUARD og VÆDDERENs togt til Sydafrika. Men heldigvis modtages der fortsat gode artikler fra det, man kan kalde søværnets hverdag. Hvad det så end efterhånden måtte være. Der skal herfra lyde en opfordring til alle om fortsat at berette om livet overalt i søværnet. Redaktionens mange anmodninger om læserreaktioner har nemlig resulteret i temmelig enslydende meldinger om glæde over det varierende stof. Vi vil derfor fortsætte ad den vej.

Det vil redaktøren derimod ikke. Pr. ultimo december afdgår orlogskaptajn S. Ovesen fra redaktionen med henblik på at tiltræde et års orlov, hvor han skal bestride et eksportjob i erhverslivet med særligt henblik på Mellemøsten, Sydøstasien og Østeuropa.

I næste nummer kan vi fortælle om den nye redaktør.

Læs om

Søværnsorientering 8/94

Side

Ved årsskiftet.....	1
Operation STUD. SØ '94	5
Fra kalenderen.....	7
Leveregler for unge søkrigere	7
Aalborg Søfarts- og Marinemuseum	8
Foreningen af Tekniske Officerer	10
AGPA på charmeoffensiv.....	11
Triton atter nordpå.....	12
Patruljefartøj assisterer VTS STOREBÆLT	14
Milepæl nået på Storebælt.....	15
OLFERT FISCHER holdt øje med blokadebrydere	16
Søværnets kommunikationskonkurrence	18
LOSSEN's besøg i Sønderborg	19
Militærattachéer i Frederikshavn.....	19
Prøve for teknikofficerer i STANDFLEX 300-enhederne	20
Søværnets Chefkonkurrence 1994	21
Flådebesøg af det britiske kongeskib.....	21
Søværnets mærkedage	22
HVIDTFELDT i Køge.....	23
Mesterskab i Volley ball 1994	23
TORDENSKJOLD fik nye venner	24
SYSTEM TUBBY	24

Søværnets operative Kommando

Att. SVN ORT
Postbox 483, 8100 Århus C
Telefon 89 43 30 99
Telefax 89 43 31 41

Redaktøren: 89 43 30 05

Redaktion: Orlogskaptajn Steen Ovesen

Ansvar overfor presseloven: Kommandør E. Fage - Pedersen

Forside: Den gamle VÆDDEREN »på toppen«
(foto: Jens Diederichsen)

Tryk:

Kannike Tryk AS · Århus

Indholdet kan frit citeres med angivelse af kilde.

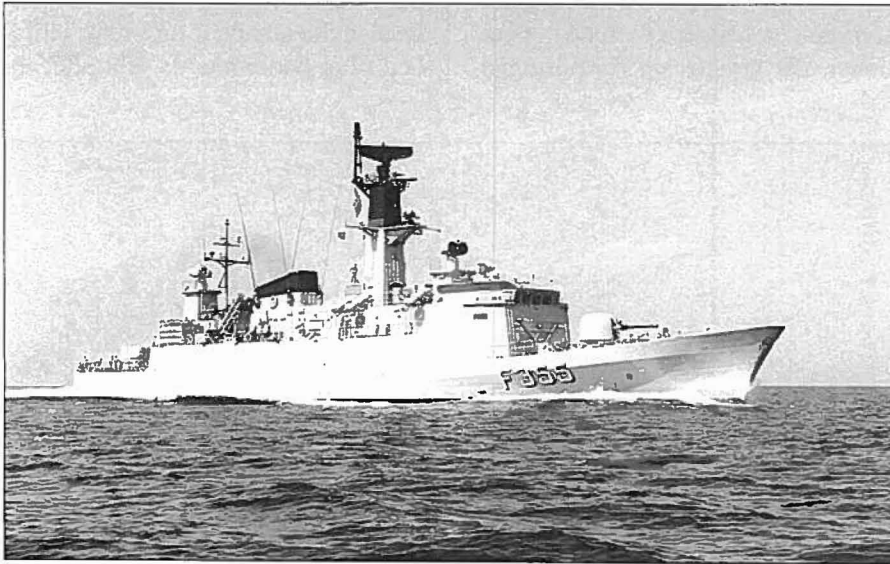
ISSN 0907 - 5038

Ved årsskiftet

1994 synger på sidste vers, og det er naturligt også her i Søværnsorientering at gøre et kort tilbageblik over året, der går på hæld.

Et kort tilbageblik må blive ufuldstændigt, men jeg finder anledning til at fremhæve enkelte større engagementer, som især gjorde 1994 markante for søværnet.

Først og fremmest er der også i år gjort et vigtigt arbejde for at bringe bl.a. tidligere potentielle modstandere og nye nationer i Danmarks nærrområde ind i et nærmere samarbejde. Bestræbelserne fra NATO går under navnet »Partnership for Peace«, også kaldet PfP. I årets løb har søværnet medvirket i tre PfP-øvelser, og jeg kan med glæde konstatere, at også her har søværnet gjort sig godt gældende internationalt, såvel under øvelserne til søs som i havn i

OLFERT FISCHER på patrulje i Adriaterhavet

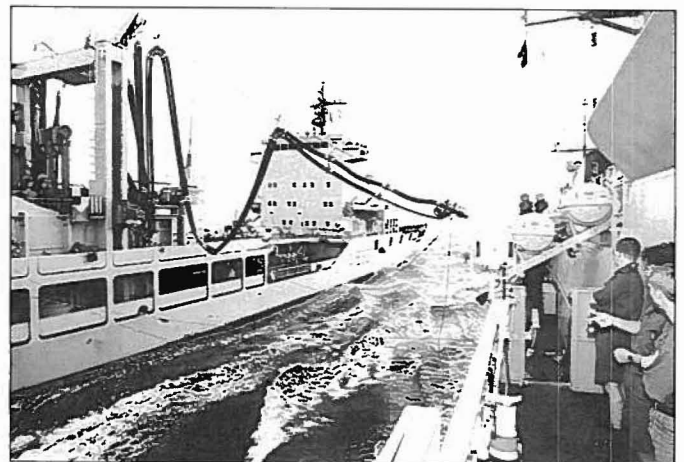
Hverdag i Adriaterhavet

Baltyisk og Gdynia med nye samarbejdspartnere fra Rusland, Polen, Finland og Sverige, Litauen og Estland.

De relativt ukomplicerede øvelser vil blive fortsat i 1995 med henblik på udvikling af stadigt mere kvalificeret samarbejde, der i fremtiden kan føre til, at egentlige, militære samvirkeoperationer kan gennemfø-

Boardinghold på rutinearbejde

Små korvetter skal tankes til søs

res også med de nye partnere under fredsbevarende og fredsskabende arbejde for FN, hvor behov herfor måt-te opstå.

Det står imidlertid klart, at et samarbejde på samme niveau, som det, der er blevet til efter 40 års målrettet og fuldt integreret samvirke i NATO, ikke etableres på kort tid. Men mens vi i praksis udbygger og forbedrer samarbejdet med ny partnere, har PfP-aktiviteter i sig selv en vigtig tillidsskabende og dermed sikkerhedsmæssig funktion.

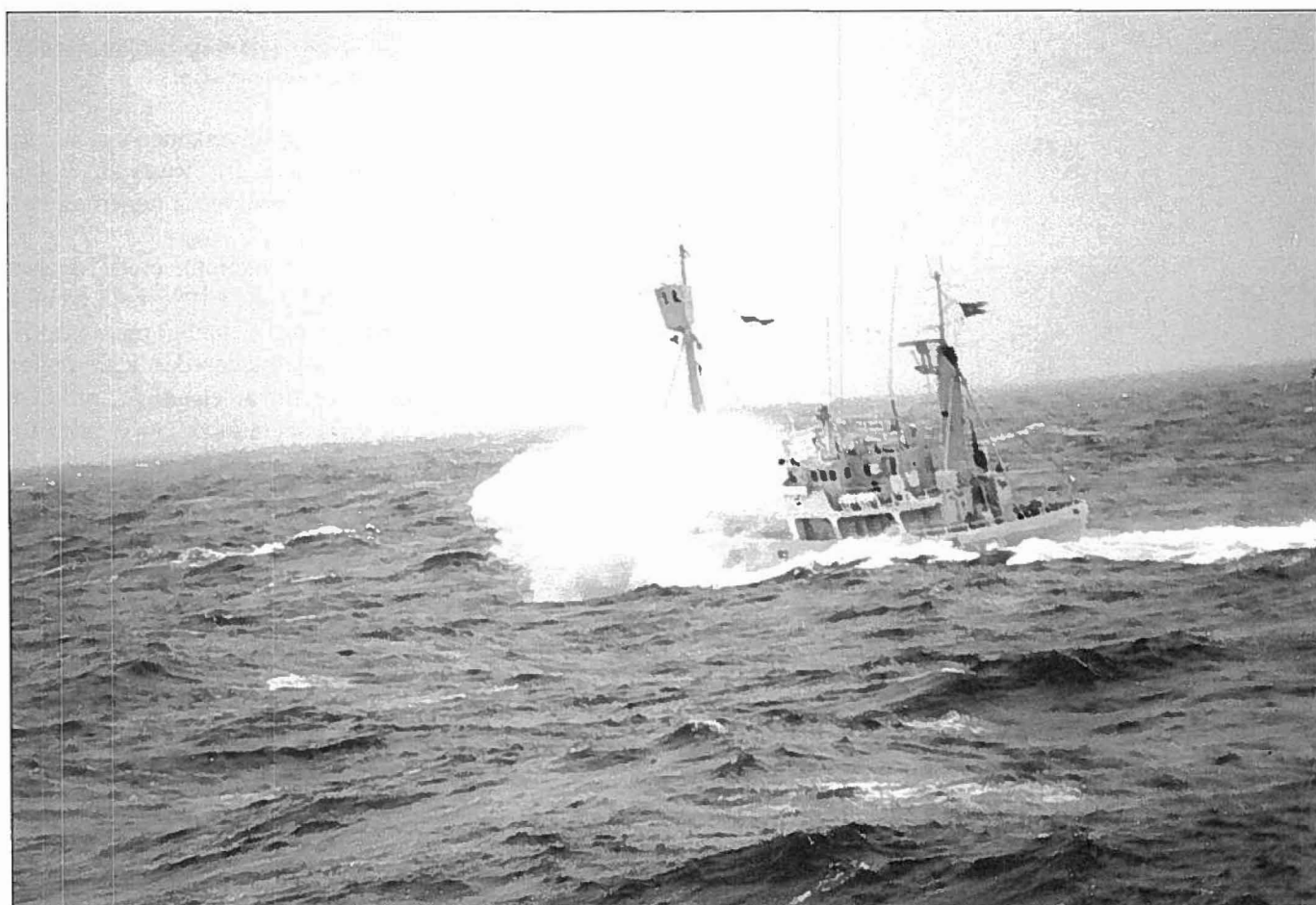
Det nævnte, mangeårige integrerede samarbejde og de fælles procedurer i NATO kommer i disse år også FN tilgode, f.eks. i den maritime embargo i Adriaterhavet mod det tidligere Jugoslavien, kaldet operation SHARP GUARD.

Som led i den rutinemæssige, årlige danske deltagelse i en af NATOs stående flådestyrker, STAVNAVFORLANT, har korvetterne også i 1994 medvirket i SHARP GUARD i til-

sammen ca. seks måneder, og det kan noteres, at indsatsen også i år har vakt international anerkendelse, dels for en, trods korvetternes begrænsninger i størrelse og udholdenhed, meget høj tilstedeværelsesprocent i operationsområderne, dels for en professionel god gennemførelse af de operationer, som er forbundet med observation, boarding, afvisning m.v. I modsætning til antydninger af »utætheder« i blokaden til lands, anses den maritime embargo at være helt effektiv. Korvetternes gode indsats er blevet støttet af Flådestation Korsør og Søværnets Materielkommando, som derved medvirker til at holde skibene operative, også uden for nærområdet.

Også til NATOs stående minerydningsstyrke, STANAVFORCHAN, har Danmark ydet sit bidrag. Søværnets eneste tilbageværende operative ministryger GRØNSUND ingik i styrken i en længere periode i operationer, der strakte sig fra portugisi-

ske farvande i syd til polske i nord. GRØNSUND bærer sin alder (40 år) med værdighed, og besætningens evne til at holde det aldrende materiel igang og til at få GRØNSUND til fremdeles at gøre en effektiv operativ indsats har høstet adskillige roser fra mange sider. Også minelæggeren LOSSEN indgik i STANAVFORCHAN i en periode. PfP operationer og deltagelse i de stående NATO flådestyrker er alle gode, omend af natur forskellige, eksempler på Søværnets internationale engagement. Herved demonstreres dansk vilje og evne til internationalt maritimt samarbejde. Den danske indsats' kvalitet er med til at tegne den danske profil, og det er derfor vigtigt, at den fortsat er af høj standard. Samtidigt er samarbejdet med andre nationers flåder særdeles vigtigt for en relativt lille marine, som den danske. Gennem dette samarbejde forbedres vor professionelle standard og vi har lejlighed til at bedømme os selv efter in-

De små skibe i Davis-strædet

Fra Taffelbjerget ved Thule

▼ Fra Dansk Vestindien

...til Malaysia ▼

...til Taffelbjerget i Sydafrika

ternational målestok. Derudover hører danske enheder et betydeligt fond af professionelle erfaringer, som vanskeligt eller slet ikke kunne opnås alene.

At søværnet atter i 1994 skulle udsende inspektionsskibet VÆDDEREN til et langt togt i samarbejde med dansk industri, denne gang til Sydafrika, var ikke uventet. Forrige års togt til Malaysia etablerede et

fundament, der kunne bygges videre på. Og uanset man ikke endnu har indgået aftaler i Sydøstasien om salg af inspektionsskibe m.v., fandt Naval Team Denmark anledning til påny at anmode om støtte mod betaling til et nyt fremstød, da Sydafrika har vist interesse for vore inspektionsskibe. At det igen blev VÆDDEREN beroede i første række på udsendelsens tidsmæssige placering i

forhold til inspektionsskibenes dispositionsplan for året. Men planen måtte naturligvis justeres for at dække det »hul« i Nordatlanten, som VÆDDEREN efterlod. Til dette formål måtte andre skibe og besætninger yde en ekstra indsats på feltet. Selv om konkrete ordrer på skibsleverancer fra Danmark stadig afventes, er der ingen tvivl om, at VÆDDERENS besøg i Malaysia i 1993 og

i Sydafrika i år har medvirket til at placere Danmark i bevidstheden i det fremmede, og danske virksomheder har allerede haft fordele deraf. Herved har skibets udsendelse allerede tilgodeset det formål at støtte danske interesser, hvilket kan hævedes at indgå i marinens opgaver i bredeste forstand.

VÆDDEREN nød godt af logistisk støtte fra Flådestation Frederikshavn og Søværnets Materielkommando.

I dansk, færøsk og grønlandsk nær-område er tjenesten gået sin vante gang. Marinestrikterne og deres tildelte enheder i farvandsovervågningen noterer udover »normalbilledet« en vis stigning i, hvad man kan kalde grænseoverskridende ulovligheder.

Navnlig smugleri af flygtninge har tiltrukket offentlighedens interesse. En eventuel udvidelse af det danske søterritorium, som hjemlet i FNs havretskonvention, vil forøge det område, som skal overvåges og hvori dansk suverænitet og jurisdiktion skal håndhæves.

Etablering af Søværnets operative Kommando som »Vessel Traffic Service« (VTS) myndighed og oprettelse af et midlertidigt VTS-system i Storebælt til beskyttelse af især Vestbroen og generel betryggelse af trafikken iøvrigt betegnede tilførelse af en ekstra opgave.

Dens praktiske udførelse varetages af civile navigatører, som fra en radarstation i området og i samarbejde med farvandsovervågningen overvåger trafikken i nærheden af den faste forbindelse over Store Bælt og pr. radio assisterer skibstrafikken, så passage af området foregår gnidningsfrit og sikkert. Et permanent VTS-center er under etablering på Flådestation Korsør.

I 1994 var der grund til at glæde sig

over tilgang af yderligere to STAN-FLEX-300 enheder. Skibe af denne type er nu godt indarbejdet i søværnets hverdag og optræder permanent i danske farvande.

Modulsortiment til skibenes forskellige roller er under anskaffelse, så skibsklassen med tiden kan leve op til de krav, der i sin tid blev stillet til den som afløser for tre andre.

Sammen med STANFLEX-300 enhederne arbejder nu på 25'ende år orlogskutterne af BARSØ-klassen, som under marinestrikterne gør en stor indsats, ikke altid uden risici, således som vi så det, da VEJRØ til ankers blev påsejlet i Fehmarn Bælt i sommeren 94.

Gennem året har udflytningen fra Holmen fortsat præget virksomheden ved søværnet i København, Korsør og Frederikshavn.

Den meget tunge del af udflytningen, nemlig forsyningsafdelingen, er stort set afsluttet, og afviklingen er foregået som planlagt.

Sidst på året forelå afgørelsen om Søværnets Havariskoles fremtidige placering ved Frederikshavn. Herved er en af de sidste planlægningsmæssige brikker i udflytningen fra Holmen faldet på plads.

Mange af de medarbejdere, marinen har måttet tage afsked med, har fået god hjælp af det særlige til formålet oprettede Holmens Informations- og Personalekontor, som har været i stand til at afbøde eller mildne mange af de ulemper, der uundgåeligt følger af nedlæggelsen af så store arbejdspladser som orlogsværftet og Flådestation København.

Også Søværnets Materielkommandos centralledelse er under tilpasning.

Det kan ikke overraske at disse omfattende ændringer skaber turbulens

og vanskeligheder for den daglige tjeneste, som skal varetages sideløbende.

Selv om den operative tjeneste lejlighedsvist har været påvirket af ombygningerne i den logistiske og uddannelsesmæssige støttestruktur må jeg dog alt taget i betragtning vurdere, at den har kunnet gennemføres uden afgørende begrænsninger. Det skyldes ikke mindst en fortsat loyal, engageret og til tider for personellet belastende indsats på alle niveauer, som fortjener betydelig anerkendelse.

Ved udgangen af 1994 kan jeg konstatere at virksomheden som tidligere år har budt på såvel rutinemæssige og tilbagevendende aktiviteter i nærområdet som på operationer under fremmede himmelstrøg.

Søværnets personel og enheder har honoreret de pålagte opgaver godt og har, trods relativt sparsomme ressourcer både økonomisk og personelmæssigt, indfriet de krav og ønsker, man med føje kan stille til marinen ude og hjemme.

Året, vi går ind i, vil udover planlagt operativ og uddannelsesmæssig aktivitet være præget af tilendebringelsen af Holmens udflytning. Herved er en af de mest omfattende omlæggninger i marinens nyere historie ved vejs ende, og der er nu behov for og passende ro til konsolidering af de gennemførte tilpasninger. Det håber jeg, at et kommende forsvarsforlig bl.a. vil tilgodese.

Idet jeg takker for god indsats i 1994, ønsker jeg alle et godt nytår.

Chefen for Søværnets operative Kommando

Operation STUD. SØ 94

Et par hundrede gymnasieelever fik en god dag på Øresund, da Søværnets Officersskole forestod erhvervsvejledning. Den 25. oktober afholdt Søværnets Officersskole (SOS) en besøgsdag for 240 skoleelever fra hele landet.

Invitationen var blevet godt modtaget på skolerne, og officersskolen fik da også fuldt hus denne dag. SOS har tidligere år haft lignende arrangementer, men i nyere tid kun med elever fra ca. 1/5 af landets skoler, ialt 50-60 elever. I år var arrangementet landsdækkende og opbudet af sejlede enheder derfor større for at dække pladsbehovet i skibene. Over hundrede elever ankom fra Jylland og Fyn og fik tilbud om at overnatte på Marinekaserne Holmen, da

Morgenbriefing i officersskolens aula

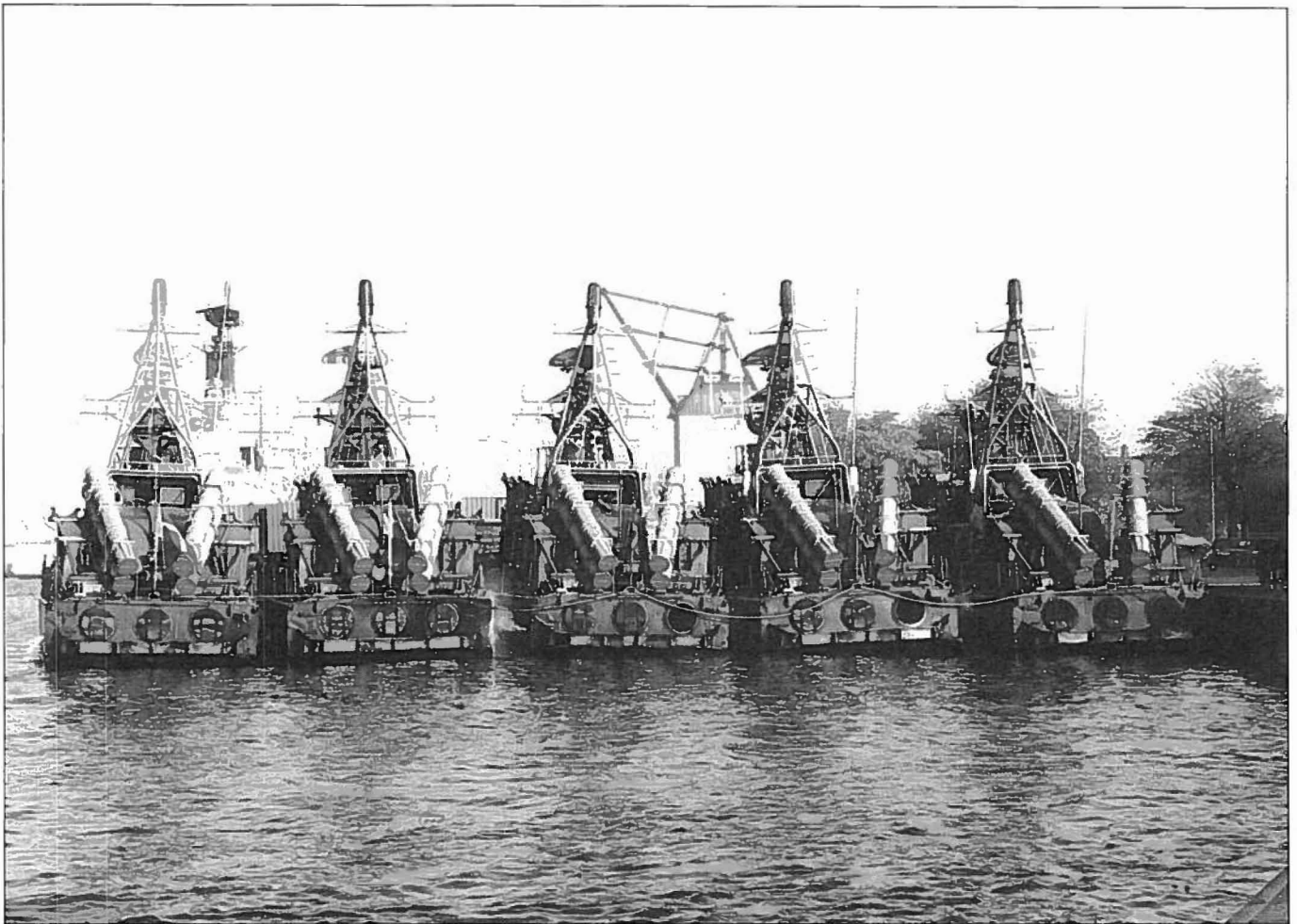
de ellers ikke kunne møde på SOS tirsdag morgen, hvor arrangementet startede. På SOS fik skoleeleverne en orientering om uddannelsen og

dagligdagen på officersskolen efterfulgt af en rundvisning. Efter orienteringen fulgte en spørgeperiode, hvor eleverne viste deres store interesse for dagen og uddannelsen med mange spørgsmål, som blev besvaret af SOS stab. Da skoleeleverne gennem hele besøgsdagen blev ledsaget af en kadet, var der også lejlighed for eleverne til at få kadetternes version af uddannelsesforløbet, hvilket var meget værdsat.

I dagens anledning havde Søværnets Flyvetjeneste stillet en LYNX helikopter til rådighed på græsplænen foran SOS. Denne tiltrak stor opmærksomhed, og i særdeleshed da den lettede umiddelbart før eleverne gik ombord i skibene. I forbindelse med PLAYEX II havde 5 torpedobåde af WILLEMOES-klassen, mine-læggeren FALSTER, skoleskibet MØEN, korvetten PETER TOR-DENSKIOLD og 2 enheder af FLYVEFISKEN-klassen lagt til kaj på

– og på minedækket ombord

WILLEMOES'erne klar til STUD. SØ

Holmen. Eleverne blev fordelt i skibene for at tilbringe resten af dagen på havet. Skibene stod ud i strålende solskin og næsten vindstille. Senere på dagen blev vejret mere usigtbart med sigt på 2-3 sømil. Sejlprogrammet bød på forlægning og formationssejls med høj fart samt sømålskydninger med artilleriet. Målet for skydningerne var en opankret pontonskive, og alle skibe skød efter tur med brisantgranater mod skiven, som fik flere træffere. Endvidere demonstrerede torpedobådene et angreb mod de større skibe, og helikopteren demonstrerede senere på dagen sine manøvreegenskaber. Skoleleverne tilbragte ca. 6 timer i skibene, og der var derfor god lejlighed til at komme rundt i krogene og se hverdagen, som den former sig for besætningerne. Om bord havde man også lagt et stort arbejde i at tage godt imod gæsterne, og der blev demonstreret forskellige former for

øvelser på mange af skibene, bl.a. havariøvelser og brandslukningsøvelser. Endvidere havde skibene arrangeret frokost for alle eleverne.

Ved ankomst til Holmen blev alle samlet foran SOS og kørt i bus til Hovedbanegården. Inden afgang benyttede mange lejligheden til at sige

Eleverne orienteres før afgang

Smukt syn på Holmen

tak for en spændende dag. Dette tilbud om at se en arbejdsplads og uddannelsesinstitution er ikke noget, skolerne får hver dag, og mange studievejledere tilkendegav også interesse for besøgsdagen. Der var heller ingen tvivl om, at skoleeleverne sov godt på vej tilbage til deres hjemegn, idet de mange indtryk af dagen og den friske havluft havde gjort sit. Skoleeleverne havde mulighed for at genopleve besøgsdagen i TV, idet Kanal 2 (København) havde været med på en torpedobåd fra Holmen til Dragør. Dette blev vist allerede samme aften i Kanal 2 Rapporten. De to efterfølgende dage bragtes arrange-

mentet i TV2 Lorry og Set & Sket (landet rundet), da et andet TV2-hold havde været ombord i korvetten PETER TORDENSKIOLD og torpedobåden RODSTEEN samt med LYNX helikopteren i luften. Officerskolens budskab til landets gymnasier, HF-kurser, studenterkurser og HH-/HTX-kurser om en attraktiv uddannelse som søofficer blev derfor hørt landet over. Endvidere bidrog arrangementet til at synliggøre søværnet og Holmen, og forhåbentlig medvirkede det til at give det nødvendige rekrutteringsgrundlag for officersskolen.

(SOS)

Fra kalenderen

2. januar
Nytårsparole i SOK

3. januar
Admiralsmøde ved SMK

24. januar
CH SOK inspektion af
BESKYTTEREN

29. januar
Holmens Hæderstegn uddeles
den 27. i SOK

14. februar
BALTOPS 95 planlægnings-
møde i SOK

20. februar – 8. marts
Øvelse STRONG RESOLVE

Leveregler for unge søkrigere

Her fortsætter serien med admiral Winterfeldts opbyggelige leveregler som indledning til samtaler. De kan anbefales istedet for en hvilken som helst video.

»Det hænder dagligen, at folk trættes, ikke fordi de er af ulige meninger, men fordi de ej forstaar hinanden.«

»Alt for stor lyst til morskab er skadelig. Når man spilder aftenstunden og en del af natten i selskaber, må man spille en del af morgenen og formiddagen i sengen og kommer sildigere og uskikket til sine forretninger.«

»Den som ikke ved at skønne på fortjeneste hos andre, må selv have mangler derpå.«

»Korpsånd er godt, så længe den herskende tankemåde er god, – ellers ikke.«

»Krigs- og marinehistorie samt rejsebeskivelser er såre lærerige.«

»Mennesket er skabt til arbejde, men ikke til trældom.«

(SVN ORT)

Aalborg Søfarts- og Marinemuseums baggrund og historie

SPRINGEREN unplugged-forever

AALBORG SØFARTS- OG MARINEMUSEUM blev indviet den 24. maj 1992 af Hans Kongelig Højhed Prins Henrik, ledsaget af Hendes Majestæt Dronningen.

Forud for indvielsen var gået 6 hektiske år. Søværnet stod overfor at skulle udfase undervandsbådene af DELFINEN-klassen, der var de sidst dansk konstruerede og dansk byggede undervandsbåde. Der lød fra såvel halv- som helofficiel side røster for - i lighed med fregatten JYLLAND - at bevare een af enhederne.

En undersøgelse klargjorde, at hverken Tøjhusmuseet eller Orlogsmu-

seet kunne gennemføre en sådan opgave.

I Aalborg mente man at kunne løfte opgaven og efter nogle møder var såvel bystyret som søværnet overbevist. En korrespondance mellem Borgmester og Forsvarsminister endte med fast udlån af undervandsbåden SPRINGEREN til Aalborg.

En nedsat bestyrelse udarbejdede bestemmelser for et kommende Maritimt Museum og fik dem godkendt i byrådssalen. Nu gik det stærkt. I sommeren 1991 afleveredes SPRINGEREN til Borgmesteren i Aalborg og kort efter kom gasturbinebåden SØBJØRNEN. Søværnet og Farvandsvæsenet stillede sig i forbindelse med søværnets udflytning fra København meget positive til at forsyne museet med maritime genstande.

Museet blev etableret på en ca. 15.000 m² grund ned til Limfjorden. Den egentlige udstilling blev henlagt til 7 pavilloner, der rummer ca. 2.000 m² udstillingsareal.

En pavillon omfatter Aalborg som værftsby og indeholder dels skibsmodeller, dels værktøj og dels en mængde billeder med tekst, der fortæller værftets historie fra midten af 1800-tallet.

En anden pavillon fortæller Aalborg havns historie med bl. a. de mange kaperskibe under Englandskrigene 1807-1812, bygning af broerne og problematikken med at holde Halsbarre indsejlingen åben for den store skibstrafik.

Tredie pavillon indeholder materiel fra søværnet. Her fortælles om dykkere, dykkersyge, dekompressionstanke og meget mere.

Herudover vises flere modeller af nuværende og tidligere søværnsenheder. En komplet radiostation fra et koffardiskib og et fuldt monteret bestiklukaf afrunder pavillonen.

I fjerde pavillon får gæsterne en fornemmelse af Farvandvæsenets arbejde indefor redningstjeneste, lodstjeneste, søafmærkning m.v. - Et søkort ca 3,5 x 4,5 meter over Kattegat med indlagte 72 blinkende fyr er af speciel stor interesse og anvendes da også af bl.a. aftenskoler i navigation.

Femte pavillon er fyldt med unikke, håndlavede skibsmodeller af såvel sejl- som motor- og dampskibe. Alle modeller er fremstillet af modelskibsbygger Knud Rønfeldt.

Sluttelig findes en samling af udenlandske skibsmodeller og museets skolestue med video og filmforevisning.

Udendørs er foruden ubåden og torbedobåden opstillet en række fartøjer, farvandsafmærkningsbøjer, skruer, ankre og meget andet. En netop opført fartøjshal indeholder en række

småfartøjer hvoraf kan nævnes den første motorbåd bygget til kongeskibet i 1931, prinsessejollen, en eenmands-ubåd fra 2' verdenskrig samt en ældre travalje.

Herudover findes overdækket picknicareal og en velfungerende café.

Mere end 200.000 gæster har besøgt Museet siden åbningen i 1992.

Næste store projekt er inspektionsskibet INGOLF, som er overdraget museet sammen med en ALOUETTE-helikopter. Et udvidelsesprojekt er nu færdigbehandlet af arkitekt Jacob Blegvad. Der bliver tale om en arealudvidelse fra 15000 til op mod 40.000 m².

Inspektionsskibet, som nu næsten er færdigrenoveret indenbords, vil blive anbragt i en tørdok ud til Limfjorden på langs ad museet. Herudover vil der blive bygget en let glashal på ca. 5000 m² hvori anbringes alle museets træfartøjer, bl. a. SØBJØRNEN og den SORTE SARA-kl. minestryger, som museet senere får. ALOUETTEN anbringes ligeledes i glashallen. Museets udvidelsespro-

jekt, som man netop er gået i gang med at søge fondsmidler til, beløber sig ialt til kr. 40 mio.

Museet bestræber sig på at afholde mindst een særudstilling om året. Foreløbig har der været følgende:

- Hjemmværnet i 40 år.

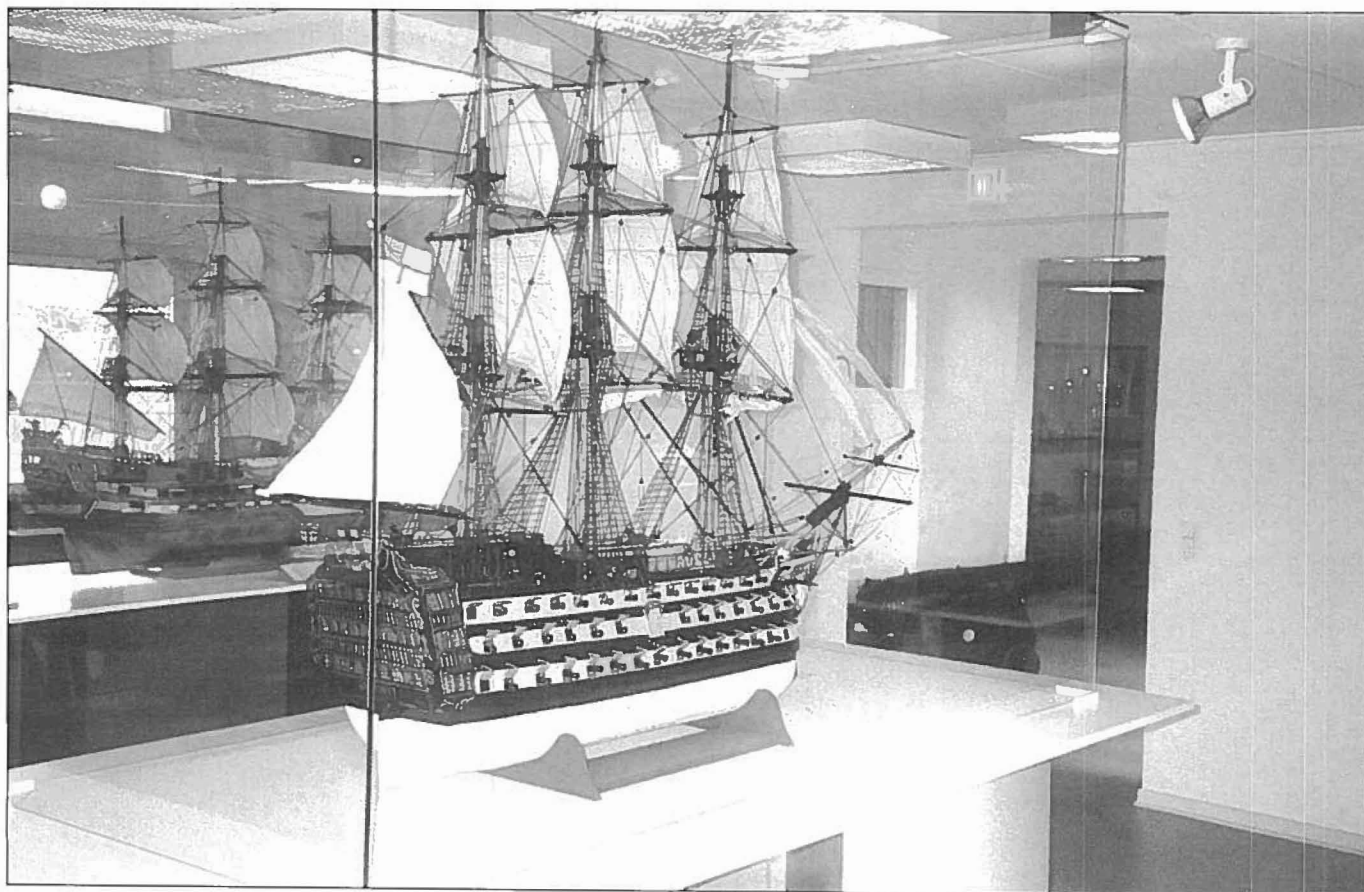
- 50 året for Flådens sænkning 29 august 1943.

I øjeblikket er der særudstilling om skoleskibet DANMARK hvor museet har fået en model på 2 meter sammen med en fotoudstilling stillet til rådighed af Søfartsstyrelsen. Skibsmodellen forbliver efter udstillingen på museet.

Den 5 maj 1995 åbnes en særudstilling om 50-året for Danmarks befrielse. Særudstillingerne vil blive ret omfattende opdelt i 6-7 temaer. Eet af temaerne vil omhandle den danske sømand i allieret tjeneste.

Alborg Søfarts- og Marinemuseum er beliggende på Vestre Fjordvej 81., Aalborg. Telfon 98 11 78 03.

(AALBORG SØFARTS- OG MARINEMUSEUM)

Fra den smukke modelsamling

Foreningen Af Tekniske Officerer I Søværnet

Marinen har mange sammenslutninger, og Foreningen af Tekniske Officerer i Søværnet hører til blandt de ældste.

Foreningen, der er mere end 100 år gammel, og tidligere gik under navnet Søværnets Maskinofficersforening, er tilpasset den nye officersstruktur, idet foreningen som medlemmer optager tjenestegørende og afskedigede officerer i søværnet inden for områderne skibs-, maskin-, elektro-, og elektronikteknik, hvilket også omfatter hele våbenområdet. Foreningens formål er teknisk og kulturelt oplysningsarbejde blandt foreningens medlemmer samt selskabelighed og repræsentation. Medlemstallet er i dag ca. 100 tjene-

stegørende officerer og ca. 60 pensionister samt enkelte, tjenestefrie officerer. Foreningen er tilsluttet Dansk Ingeniørforening, således at vore medlemmer kan tegne medlemsskab i faggruppen Militærteknisk Forening, ligesom foreningen har et kollektivt medlemsskab i Skibsteknisk Selskab.

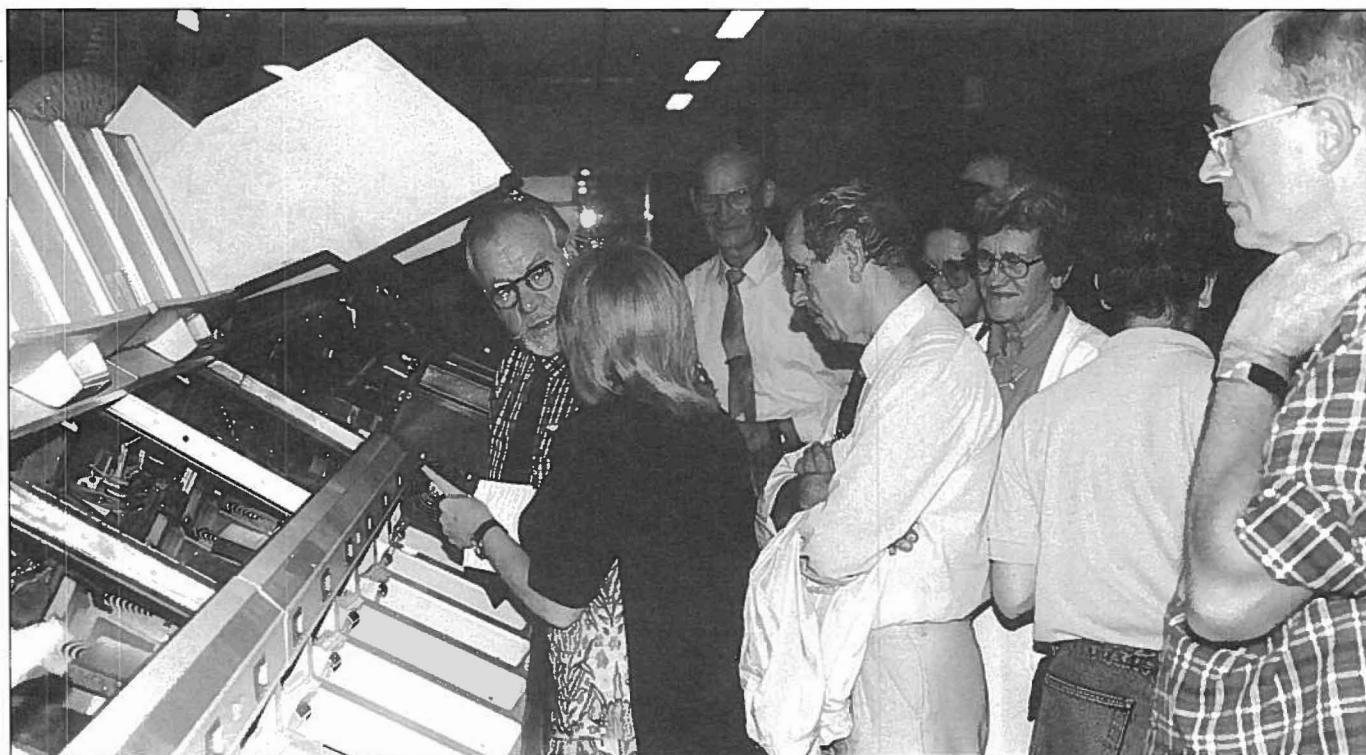
Foreningen af Tekniske Officerer i Søværnet har indstiftet to legater ved Søværnets Officersskole til kadetter og officerer, der har gjort en særlig indsats under studieforløbet for henholdsvis officersgrunduddannelsen og den videregående officersuddannelse.

Foreningen lever op til formålsparagraffen gennem flere forskellige arrangementer i årets løb. Blandt andet er der åbnet en besøgsrække under titlen »Teknikken i Hverdagen«, hvor medlemmerne med familie sid-

ste år besøgte det moderne AVEDØREVÆRK for at se, hvorledes moderne el-produktionen tager sig ud. I dette efterår gik besøget til GIROBANK i Høje Tåstrup, hvor beløb i astronomiske størrelsesordener su-ser gennem maskinerne, uden at nogen ser så meget som en enkelt krone. »Blanketgangen«, må siges at være imponerende. Billedet viser et udsnit af deltagerne, der følger guidens forklaring. Det overraskede alle at se den dokumentation, der, sideløbende med den almindelige blanketregistrering, skal foretages som følge af lovkrav.

Når muligheden byder sig, sammenkobler vi teknik og samvær med en bid brød under hyggelige former. Ofte er det firma, som vi gæster, vært ved det efterfølgende traktament.

(JENS MONEFELDT
LUDVIGSEN)

Besøg ved girobank – guiden orienterer

AGPA på charmeoffensiv

AGPA's børnedag

Besætningen på inspektionskutteren AGPA har i år valgt en utraditionel måde til at fremstille motivet til inspektionskutterens julekort.

En god ide fra besætningen skabte et nyt grundlag for bedre kontakt til lokalbefolkningen og samtidig god PR for søværnets virke på Grønland. Røde Kors børnehjemmet i Nuuk blev den 8. september inviteret ombord til en tegnekonkurrence og rundvisning samt sodavand og lagkage for at danne sig et indtryk af

AGPA og besætningens arbejde på Grønland. Ved samme lejlighed blev der udlovet første-, anden- og tredjepræmie bestående af sodavand samt gavekort til den lokale legetøjsforretning for de bedste tegninger af inspektionskutteren.

Efter en lille måneds fiskeriinspektion i området omkring Disko forlagde AGPA igen sydover mod Nuuk, hvor endnu et sodavand/lagkagearrangement med børnehjemmet blev sat i værk. Til stor fornøjelse for alle blev der vist video af AGPA, kommenteret af chefen, alt imens bedømmelseskommissionen udvalgte tre tegninger som de vindende krea-

tioner. Opgaven var svær, da der var lagt store kræfter i konkurrencen, men efter en lille time nåede kommissionen frem til de tre vindere:

1. præmie: Henrik, 12 år.
2. præmie: Jacobine, 13 år
3. præmie: Elias, 8 år

Præmierne blev uddelt og efter endnu et veloverstået møde med børn og pædagoger, blev de tilfredse og mættede gæster fulgt fra borde.

AGPA håber med disse indledende knæbøjninger at kunne udbygge og vedligeholde kontakten til børnene og personalet på børnehjemmet.

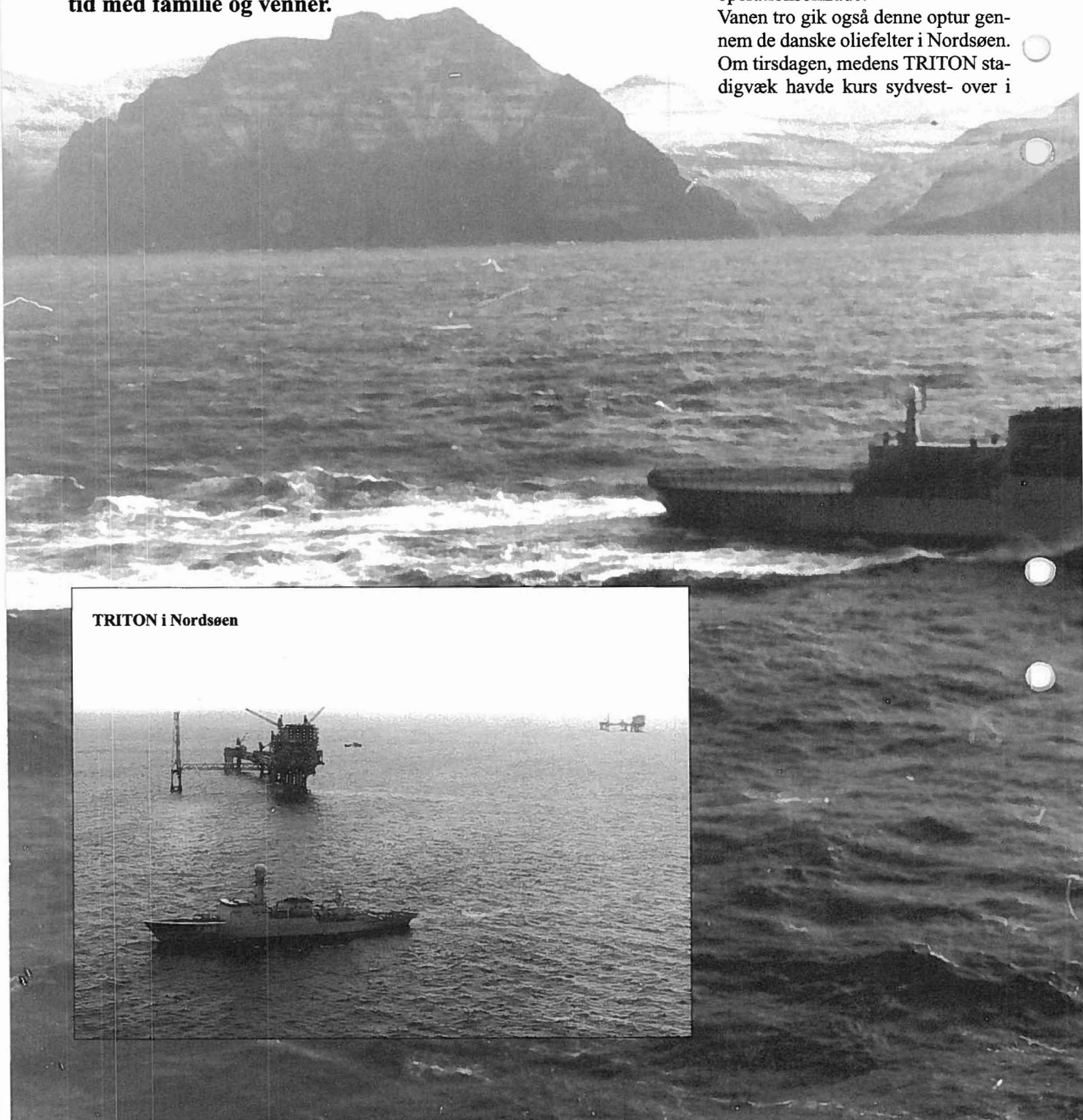
(AGPA)

Triton at

I oktober var TRITON i nærkontakt med boreplatformene i Nordsøen. Mandag den 17. oktober klokken 1900 afgik TRITON fra Frederikshavn efter en sidste weekend i lang tid med familie og venner.

Forude ventede cirka 3½ måneders sejlads ved Færøerne, der denne gang skulle være skibets primære operationsområde.

Vanen tro gik også denne optur gennem de danske oliefelter i Nordsøen. Om tirsdagen, medens TRITON stadigvæk havde kurs sydvest- over i

TRITON i Nordsøen

er nordpå

Skagerrak, fløj helikopteren i forvejen. Kort før frokost landede den på THYRA ØST, der fungerede som lokal trafikkontrol platform. Med på flyveturen var skibets læge, der sammen med helikopterbesætningen fik en meget lærerig rundvisning. Ved samme lejlighed blev det nævnt, at

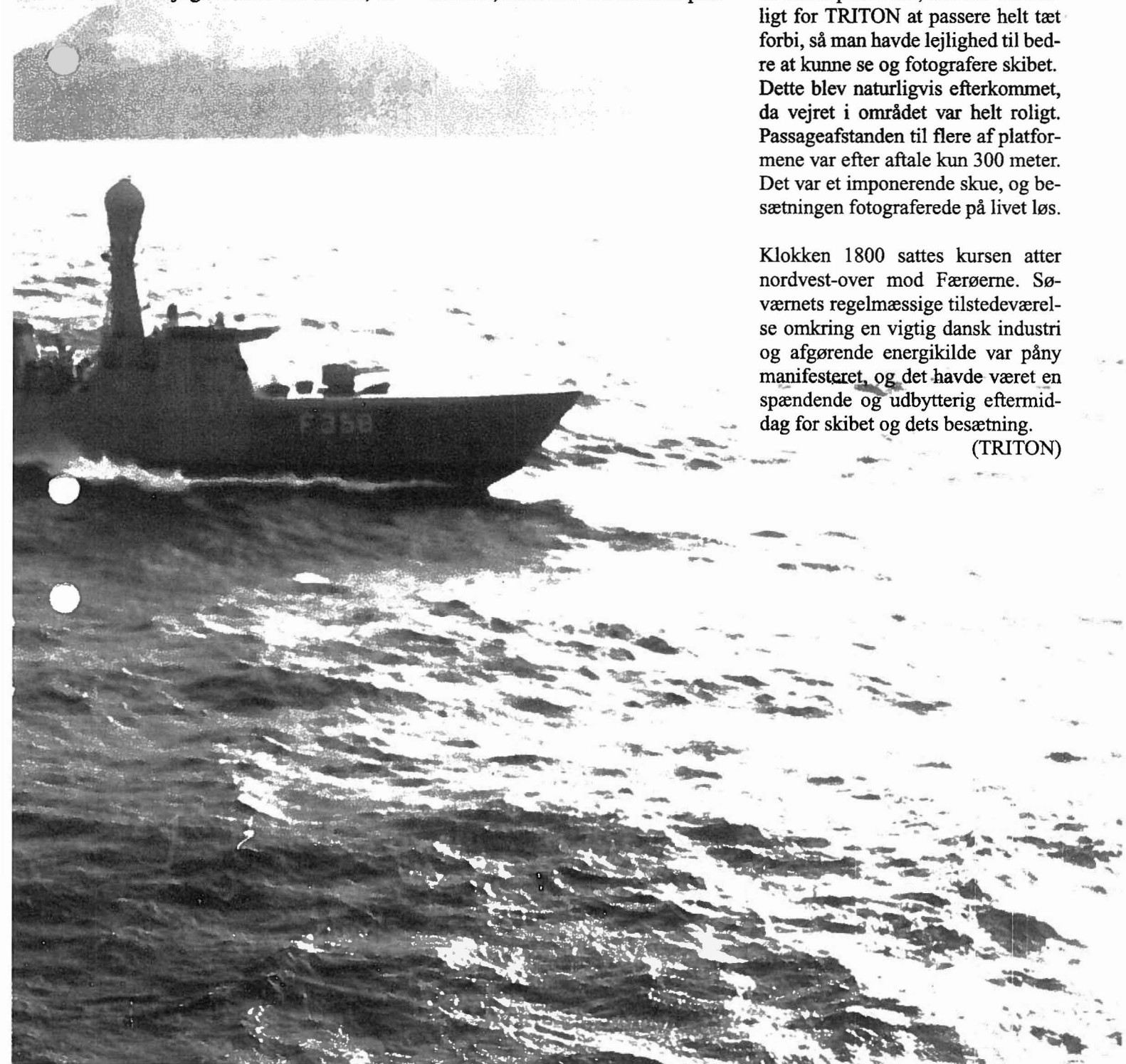
andre dele af skibets besætning også var velkomne - i så fald med gummi-båd, og eventuelt kunne dette kombineres med en rundvisning af platformens besætning ombord på TRITON.

Ved middagstid ankom TRITON til området, hvor alle bemandede plat-

forme blev kaldt op på radio. Dette medførte, at en livlig udveksling af informationer fandt sted mellem de enkelte platforme og TRITONs vagtchef, herunder blev der stillet og besvaret en masse gensidige spørgsmål. Ved denne lejlighed forespurgte de fleste platforme, om det var muligt for TRITON at passere helt tæt forbi, så man havde lejlighed til bedre at kunne se og fotografere skibet. Dette blev naturligvis efterkommet, da vejret i området var helt roligt. Passageafstanden til flere af platformene var efter aftale kun 300 meter. Det var et imponerende skue, og besætningen fotograferede på livet løs.

Klokken 1800 sattes kursen atter nordvest-over mod Færøerne. Søværnets regelmæssige tilstedeværelse omkring en vigtig dansk industri og afgørende energikilde var påny manifesteret, og det havde været en spændende og udbytterig eftermiddag for skibet og dets besætning.

(TRITON)

Patruljefartøj assisterer VTS STOREBÆLT

Patruljefartøjer LOMMEN blev den 2. November under patruljetjeneste ved Sundets Marinedistrikt pålagt at assistere Vessel Traffic Service (VTS) Storebælt på grund af en midlertidig strømafbrydelse i forbindelse med kabelarbejder på Sprogø.

VTS Storebælt er midlertidigt etableret på Sprogø som et led i sikkerheden i forbindelse med Storebæltprojektet. Alle skibe, der passerer igennem Storebælt, melder således til Storebælt

Trafik, der vejleder skibene om eventuelle vanskeligheder og særlige forholdsregler for sejladsen i forbindelse med arbejdet på broprojektet.

På baggrund af den midlertidige strømafbrydelse på Sprogø og det deraf følgende udfald af radaren havde Storebælt Trafik bedt om særlig assistance, og LOMMEN blev stillet til rådighed.

LOMMEN gik til arbejdshavnen på Sprogø, hvorefter et vagthold fra Storebælt Trafik kom ombord med computerudstyr for tilrigning. LOMMENS navigationsradar var i stand til at dække hele området fra havnen på Sprogø, - suppleret af afviserfartøjerne VTS 1 og 2.

Ved middagstid overtog VTS-vagtholdet i LOMMEN assisteret af skibets egen besætning som Storebælt Trafik. Indtil VTS normale kommandostation på Sprogø igen var klar hen på eftermiddagen, besvarede LOMMEN 35 opkald til Storebælt Trafik og vejledte skibene om passagen af broprojektet.

LOMMEN forlod igen Sprogø ved firetiden og genoptog patruljen efter en lidt anderledes opgave og et godt samarbejde med VTS-personellet.

(LOMMEN)

**LOMMEN på hjemmebanen
i Korsør**

Milepæl nået på Storebælt

Pylonerne nu over 100 meter høje.

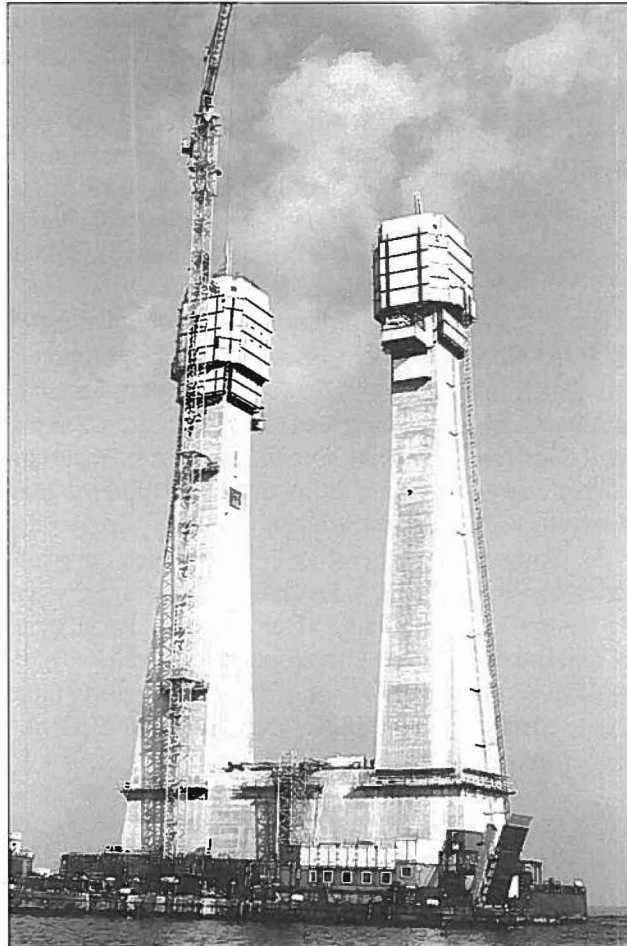
Efter at Vestbroen er færdigopsat og det ene tunnelrør er nået helt igennem, er endnu en milepæl nået på Storebælt: De 2 pylontårne har passeret 100 meter i højden. Pylonerne skal ende 254 meter over vandet og give styring til de 2 bærekabler, der skal gå fra ankerblok til ankerblok. Disse kabler bliver 87 cm i diameter og skal spindes på stedet.

I den sidste del af året skal der opsættes en særlig form til støbning af en tværstiver mellem pylonerne. Støbeformen klargøres i land, sejles ud, og bliver hejst op i godt 100 meters højde, hvor støbningen foregår. Når tværstiveren således er støbt, bliver formen skilt i 2 stykker, og »parkeret« i venteposition på ydersiden af hvert pylonben. En lignende støbning skal nemlig foregå ca. 100 meter længere oppe, når man kommer så langt, således at pylonbenene afsluttes med en tværstiver. Støbeformen med jernbindinger m.v. vejer ca. 500 tons.

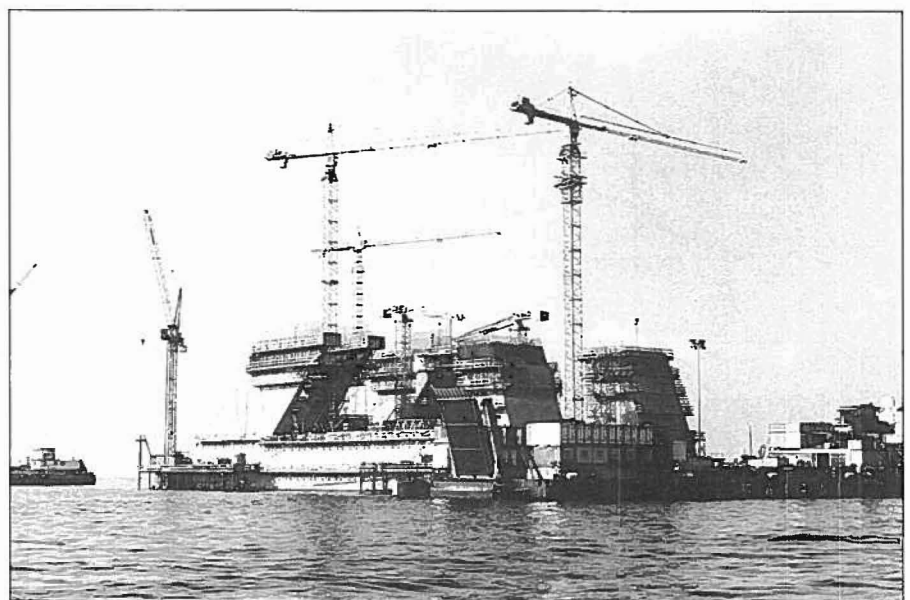
De medfølgende billeder giver et indtryk af situationen på Storebælt, medio november 1994.

(VTS)

Hver ankerblok har et areal på størrelse med Idrætsparken i København og vil veje 355.000 tons, når de er færdigbygget. Benene til venstre skal modtage kablerne. Kablerne går derefter ud i mange opdelinger, der hver især forankres nede i blokken. Kranerne kan overalt i byggetiden øges i højden ved at indsætte nye stykker i det lidt tykkere område under den vandrette arm.

◀ Pylontårn i ca. 90 meters højde. På siden en pram med et areal på 2700 m², der bruges som arbejdsplads, bl. a. køres betonbiler fra færgen via broklappen, der ses til højre. Højden hvor de 2 ben begynder er 21 meter. På inder-siden af det venstre ben ses nogle udskæringer, ca. 3/4 oppe hvor vejbanen skal ligge. På ydersiden af pylonbenet til højre ses en elevator. Støbningen skyder opad med ca. 4 meter pr. uge.

OLFERT FISCHER holdt øje med blokadebrydere

Ved OLFERT FISCHERS hjemkomst den 20. oktober er deltagelsen i STANAV-FORLANT og dermed dansk deltagelse i operation SHARP GUARD i 1994 slut.

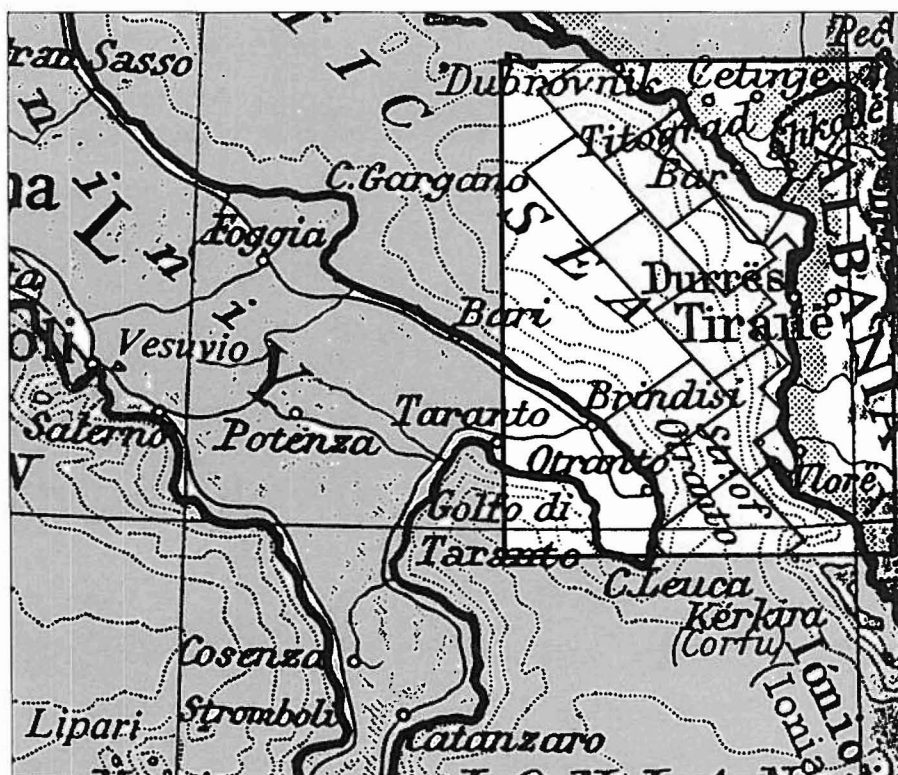
I løbet af året har PETER TORDENSKIOLD og OLFERT FISCHER bidraget til en sammenlagt dansk deltagelse på i alt 4 1/2 måned eller 134 dage. I hele denne periode har operationsområdet for de to korvetter været Adriaterhavet, hvor de sammen med andre NATO enheder har patruljeret området tyndt i bestræbelserne på at håndhæve FN sanktionerne mod det tidligere Jugoslavien - en opgave som er løst meget tilfredsstillende,

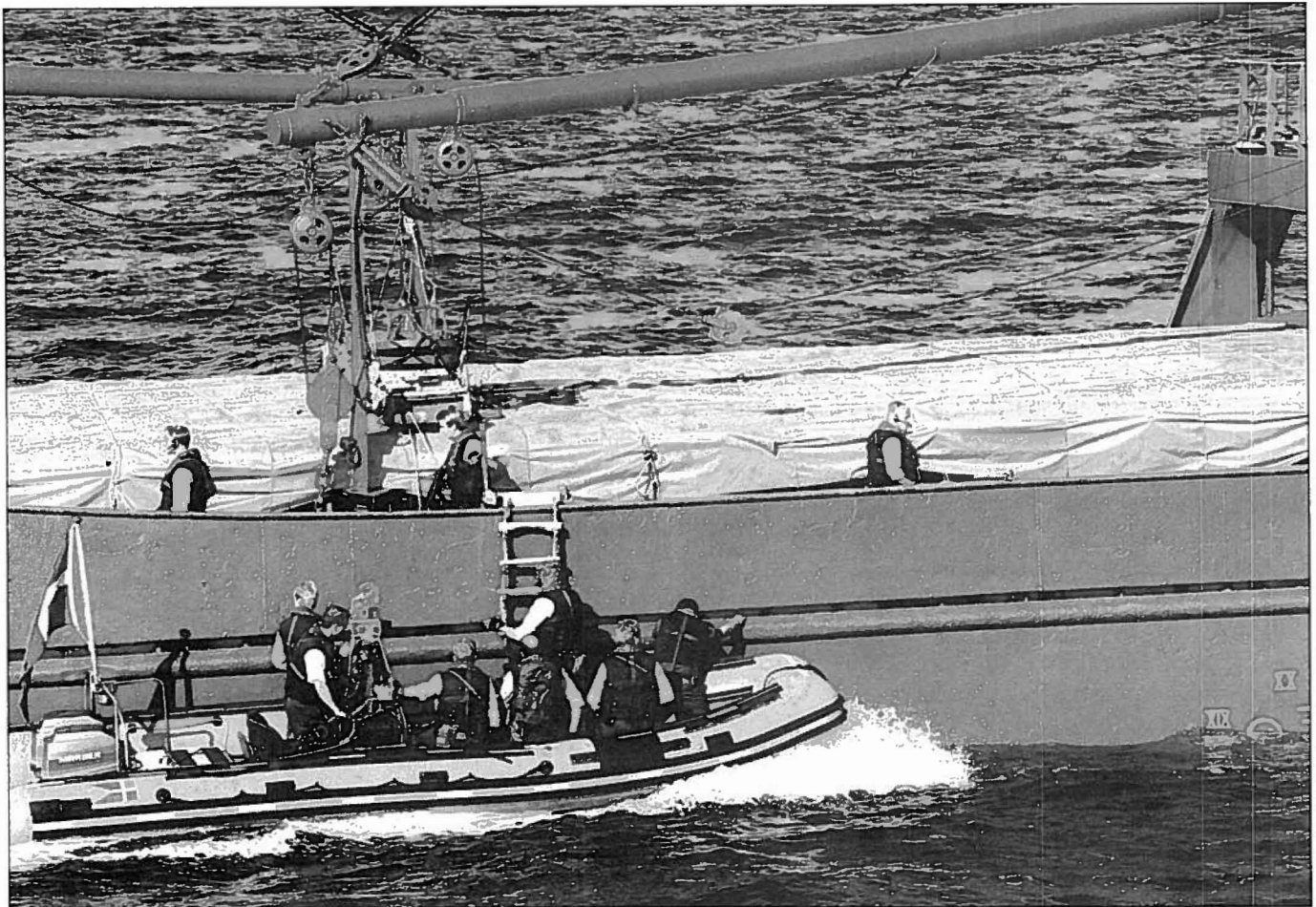
idet statistikken fremdeles viser, at embargoen har været effektiv. Af rent praktiske grunde er patruljeringen tilrettelagt i felter dels omkring serbisk/montenegrinsk territorialfarvand og dels i Otrantostrædet. Hvert af de viste områder har navn, og hvert af orlogsskibene får tildelt et område.

Patruljeringen i de to områder er forskellig. Hvor opgaven i Montenegroområdet primært drejer sig om at afskære adgangen til og fra dette territorialfarvand, er opgaven i Otrantostrædet at have fuld kontrol med skibstrafikken gennem strædet og gennemføre de boardinger, der måtte være nødvendige for at sikre overholdelse af embargoen. Patruljeringen i Otrantoområdet er således præget af et forholdsvis stort antal boardinger, der finder sted på alle

tider af døgnet. Ingen af disse boardinger er ens, og derfor bliver det aldrig rutine at patruljere i dette område.

Det var det heller ikke den 20. september om aftenen, da OLFERT FISCHER af styrkechefen i området blev beordret til at boarde motorskibet Island of Inousse i det tildelte patruljeområde ud for Brindisi i Italien. Den indledende kontakt over radio var helt efter proceduren og gav indtryk af en samarbejdsvillig besætning. I forbindelse med forberedelserne til boarding, hvor skibets besætning efter den fastlagte rutine skal samles på et synligt sted på skibet, opstod der imidlertid komplikationer. Skibets kaptajn nægtede ganske enkelt at lade sin besætning samle på dækket, hvilket efterfølgende blev rapporteret til styrkechefen i overensstemmelse med proceduren. Styrkechefen besluttede herefter, at skibet skulle omdirigeres til Brindisi for nærmere inspektion. Dette blev af OLFERT FISCHER forelagt skibsføreren, der imidlertid pure nægtede at lade sig omdirigere. Derfor måtte OLFERT FISCHER omstille sig til den situation, at boarding i nødvendigt omfang måtte gennemføres med magt, og man foretog de indledende forberedelser til at gennemløbe det regelsæt, der i et sådant tilfælde vil kunne tages i anvendelse. Men medens dette foregik, besluttede styrkechefen overraskende, at boarding skulle gennemføres af en anden enhed med helikopter, som kunne benytte sig af den såkaldte »Fast Roping« teknik, hvor det første hold af boarding teamet overføres til skibet direkte fra helikopter. Boardingen blev herefter gennemført, idet kaptajnen stædigt fastholdt ikke at lade besætningen

Boardingholdet går ombord

mønstre et bestemt sted på skibet. Selv om boarding i den givne situation ikke blev gennemført af OLFERT FISCHER betød hændelsen dog, at man erhvervede sig værdifuld erfaring i reaktionerne i et sådant tilfælde, hvor det skib der skal inspiceres, af en eller anden grund ikke opfylder de krav der stilles for at kunne gennemføre boarding på en sikkerhedsmæssig forsvarlig måde.

Patuljeringen i Montenegroområdet var ofte præget af ringe skibstrafik og kunne derfor ofte forekomme rutinepræget med tendens til det direkte kedsommelige i perioder. Det var imidlertid ikke tilfældet en dag i september måned, da korvetten var tildelt et patruljefelt, der lå klemmt inde mellem serbisk-montenegrinsk (S-M) territorialfarvand og den albanske kyst med den eneste havneby i området, Shengjin. Området er ca. 13 sømil langt og 3-5 sømil bredt og er beliggende inden for albansk ter-

ritorialfarvand. Mod vest lå S-M territorialfarvand, hvortil der skulle holdes en afstand på minimum 2 sømil, og mod nord og øst lå den albanske kyst, som man ikke uden tilladelse måtte komme nærmere end 5 sømil. Området var imidlertid vigtigt. En blokadebryder, der brugte Shengjin som midlertidigt dække, ville ved afgang fra havnebyen kun skulle sejle 10 sømil, før skibet var »i sikkerhed« på S-M territorialfarvand. En tidligere episode havde med al tydelighed vist, at den serbiske flåde var parat til at yde assistance til en blokadebryder, hvorfor forsøg på at stoppe blokadebryderen inde på S-M territorialfarvand, hvilket embargostyrkerne generelt havde mandat til, hurtigt kunne udvikle sig til en kompliceret og ikke ufarlig operation. Netop denne dag observeredes på et tidspunkt et radarekko ud for Shengjin havn, der ikke som forventet bevægede sig på en sydlig kurs, men langsomt begyndte

at trække vestover mod S-M territorialfarvand. Var det en blokadebryder? I givet fald, hvorfor sejlede det ikke hurtigere? Kunne broen identificere skibet visuelt? Det var man ikke i stand til, dog kunne man ane, at det var en mindre enhed. Det var nødvendigt at sejle tættere på. Tilladelse til at passere 5 sømil grænsen måtte indhentes fra styrkechefen i området. Endvidere måtte albanske myndigheder kontaktes, dels for at orientere om OLFERT FISCHERs passage af 5 sømil grænsen, dels i håb om, at havnemyndighederne i Shengjin kunne kaste lys over situationen. Tilladelsen fra styrkechefen blev givet, men det var ikke muligt at etablere kontakt med de albanske myndigheder. På trods af målets langsomme fart arbejdede tiden for målet og imod OLFERT FISCHER, der nu måtte konstatere, at såfremt der var tale om en blokadebryder, ville en situation, hvor korvetten også skulle indpassere på S-M terri-

torialfarvand være sandsynlig. Det måtte derfor dels anmodes om tilladelse hertil, dels etableres KLART SKIB. Men forinden effektivering havde broen identificeret målet som en mindre slæbebåd, som samtidig stoppede op ca. 1 sømil fra grænsen mellem albansk og S-M territorialfarvand. Situationen udviklede sig ikke yderligere, men i tankerne var der nok flere, der efterfølgende spekulerede over, hvor hurtigt tingene kan ændre sig fra normal kedsommelighed og rutinepræget patruljetjeneste til hektisk aktivitet, hvor anvendelse af våbenmagt kunne have været aktuel.

På baggrund af Division 21 deltagelse i operation SHARP GUARD i 1994 er der erhvervet yderligere værdifuld erfaring i denne type operationer, og det er derfor muligt at danne sig en oversigt over forløbet og dermed opdatere status vedr. operationens forskellige aspekter.

På det operative område må det konstateres, at integrationen i STANAVFORLANT og i operation SHARP GUARD forløber rutinemæssigt og uden problemer. Embargooperationen er nu en indarbejdet praksis, der afvikles rutinemæssigt og på lige fod med alle øvrige deltagende NATO enheder. SHARP GUARD er fortsat karakteriseret ved at være en meget specialiseret operation, der stiller betydelige krav til det operative beredskab ombord og ikke mindst til evnen til at udføre boardinger under alle forhold. Opgavens særlige karakter medfører, at STANAVFORLANT ikke som under normale forhold er i stand til at operere som én styrke og dermed samlet udbygge de deltagende enheders ekspertise og samvirke indenfor alle operative discipliner.

Ganske særligt under lange togter som dette stilles der store krav til materielberedskabet ombord. Forud for togtet indebærer det, at korvetterne er genstand for en omfattende prioriteret indsats, der foregår i et godt samarbejde mellem Søværnets Materielkommando, Flådestation Kor-

sør og den enkelte korvet. Erfaringerne fra togtet er generelt positive. Det er endvidere positivt at notere sig den værdifulde støtte, der i operationsområdet er blevet ydet fra den etablerede Multinational Logistic Command i Napoli samt Forward Logistic Site i området. Her har ikke mindst den derværende danske deltagelse betydet, at logistiske problemer er blevet løst på en tilfredsstillende måde.

På det personelmæssige område er situationen mere nuanceret. Det er nødvendigt at besætningen tilkommanderes og holdes samlet i tilstrækkelig god tid før deployeringens start, så der er mulighed for at gennemføre den nødvendige personel- og enhedsuddannelse og rutine-

ring i de mest fremtrædende discipliner. Dette er naturligvis en udfordring for den personelforvaltende myndighed, men det er imidlertid vigtigt at understrege, at når først operationen løber af stabelen, er der forbløffende få og små problemer på det personelmæssige område. Selv om operationen er krævende ud fra et personelmæssigt synspunkt med størstedelen af besætningen på post i en totørn, forekommer der ingen nævneværdige problemer - et forhold som må noteres som absolut positivt ikke mindst i betragtning af, at underbringelsesforholdene ombord er trange til togter af længere varighed.

(OLFERT FISCHER)

MOBA løb med førstepræmien

**De tre sidste dage i september afviklede
Søværnets Kommunikationskonkurrence ved
Søværnets Taktik- og Våbenskole.**

I konkurrencen deltog 30 operatører fordelt på 8 hold.

Ved den afsluttende parade udtrykte Taktik- og Våbeninspektøren glæde over den store interesse, der var blevet udvist af de 30 deltagere. De opnåede resultater var bedre end de tilsvarende resultater i 1993, hvilket er opmuntrende. Inspektøren fremhævede vigtigheden af samarbejde, ikke kun inden for de enkelte enheder, men også enhederne imellem, som eksemplificeret af FALSTER og LOSSENS flotte 2. plads som sammensat hold. Paraden afsluttede med en opfordring til holdene om at træne flittigt til næste års konkurrence, således at det ikke bliver de samme hold, som »løber« med præmierne.

Vinder af Søværnets Kommunikationskonkurrence 1993 blev også vinder i 1994. MOBA tog med 385 point atter førstepladsen. Holdet fik overrakt SØVÆRNETS VANDREPOKAL FOR GOD KOMMUNIKATION.

Årets præmier til det andet og tredje bedst placerede hold blev uddelt som følger:

2. præmie til FALSTER/LOSSEN 349 point.
3. præmie til Søværnets operative Kommando 339 point.

(TVI)

LOSSENs besøg i Sønderborg

Efter en sejlads fra Frederikshavn gennem Lillebælt anløb LOSSEN adoptionsbyen Sønderborg den 7. oktober.

Traditionen tro deltog såvel Sønderborg kommune, Marineforeningen og en 6. klasse fra Sønderborg i sejladsen gennem Allsund.

Desuden havde man besøg af en journalist fra det tyske mindretals talerør, avisen »Der Nordschleswiger«.

Besøget bød bl.a. på »åbent skib«, hvor højdepunktet var en demonstration af en redningsflåde og redningsudstyr/pyroteknik. Ialt ca. 400 besøgende kom til arrangementet.

Mandag formiddag sattes kursen mod København efter et meget vellykket adoptionsbesøg i det gæstfrie Sønderborg.

(LOSE)

Militærattachéer i Frederikshavn

Fredag den 28. oktober havde flådestationen besøg af de udenlandske militære attachéer, som er tilknyttet Danmark.

Besøget indgår som et led i en række besøg på militære installationer i Nordjylland.

På flådestationen besøgte attachéerne blandt andet Taktikskolen og hovedkvarteret for Kattegats Marinedistrikt.

Gæsterne blev modtaget af flådestationens chef, kommandør Jes P.A. Thomsen, som orienterede om flådestationen og dens opgaver.

Delegationen besøgte også enkelte civile firmaer, bl. a. skibsværftet Danyard i Frederikshavn.

(FLS FRH)

Prøve for teknikofficerer i STANDARDFLEX 300-enhederne

Klokken er 1242. Kokken har lige personlig henvendt sig i maskinapparatrummet og noget gnævnt meddelt, at hans udsugning i kabyssen er faldet ud. Det er ikke blot kokken, der sveder. Det begynder også så småt at blive lunt for teknikofficer (TKO)-eleven.

Prøven for TKO i FLYVEFISKEN klassen udspringer oprindeligt - lige som chefprøven - fra torpedobådene, idet det er karakteristisk for begge skibstyper, at kompliceret materiel med store effekter skal styres af en enkelt officer med en kvantitativ beskeden besætning i Teknisk Division. For at tilsikre den nødvendige viden og prøve den kommende officer af under lettere stressforhold, arrangeres efter en passende oplæringsperiode en formaliseret eksamination: TKO-Prøven.

Som selvstændig TKO må man demonstrere det nødvendige overblik, således at man både kan kæmpe på nært hold med de tekniske problemer og have så meget overskud, at man også kan tænke på resten af skibet og chefens informationsbehov. Medens eleven grubler over de tekniske genvordigheder går resten af besætningen på post efter manøvrerulle. Ved nogle lejligheder har besætningen stået klar meget længe, før det gik op for TKO-eleven, at der måske også var andet, han skulle tænke på. Det skete ikke denne gang. Efter ganske få minutters overvejelser var eleven imidlertid på det rene med situationen og meddelte dette til chefen, der derpå kunne lade besætningen træde af på kort varsel og bedømmelseskommissionen kunne notere et plus på tavlebrættet.

Selvom EDB er kommet for at blive, og informationerne fra STELLA (Computeren) er mangfoldige, så

har »damen« den skavank, at hun ikke oplyser om alt hvad der er galt, og det er netop over denne mangel, at hovedparten af TKO-prøven er strikket sammen i en passende drejebog, der sikrer en bred berøringsflade i teknikken.

»Hvis du tror det går godt, så er det fordi der er noget, du har overset«, lyder en af de talrige fortolkninger af Murphys Lov. Kokkens henvendelse er netop indarbejdet som en del af drejebogen, der skal give eleven det nødvendige »cue« for problemets afklaring. Situationen er nemlig langt alvorligere end det indtryk man umiddelbart kan få af »lidt røg i kabyssen«. Kokken kom trods alt til at svede lidt før den generende fejl var afhjulpet, og kabysventilatoren med samt andre vitale blæsere atter begyndte at rotere, og STELLA blottede sig en lille smule i den videre startsekvens. Til sidst er alt klaret og den sidste startblokering er væk. Besætningen tørner atter til. Kontrollen skiftes fra maskinen til konsollen i O-rummet, og kort efter glider patruljefartøjet STØREN ud fra sin plads på Flådestation Korsør. Det værste er muligvis overstået!

TKO-prøven startede for et par dage siden, hvor eleven fik overrakt en brun kuvert indeholdende ikke mindre end 91 spørgsmål. Der er selvfølgelig ingen hjælp at hente til denne besvarelse, ud over hvad eleven allerede ved eller inden for 4 timer vil være i stand til at slå op i bøgerne eller ræsonnere sig til qua sin tekniske viden og indsigt, for der er mange spørgsmål, der ikke umiddelbart kan slås op. Ligeledes er der i de fleste tilfælde heller ikke en facitliste, men det vigtigste er, at eleven kan demonstrere evnen til at komme på rette spor og bevæge sig i den

retning, der fører til problemets løsning. Nogle af spørgsmålene er således sammensat, at de skal danne grundlag for en samtale - der er en del af den mundtlige prøve - mellem eleven og læreren.

Et godt gammeldags strømsvigt - sort lys - under sejlads gennemføres ikke. Konsekvenserne - ikke mindst de økonomiske - kan være uoverskuelige i et EDB miljø.

I stedet demonstrerer eleven ind- og udkoblinger af maskineriet, og STELLA viser sig nu fra den samarbejdsvillige side. Til sidst gennemføres et par nødprocedurer, før vi slutter af med en kortvarig sejlads for gasturbine tilbage mod Korsør. Vi har været det meste af spektret rundt og langt det meste er klaret ganske flot. Det er en glad kaptajnløjtnant, der modtager bedømmelseskommissionens udtalelse:

Bestået.

Den praktiske prøve, samt gennemgangen af den skriftlige prøve og tilhørende samtale har i dette tilfælde taget ca. 6 timer.

Mere kontant hedder det i SOKPUB 183-502, at eleven bedømmes i en skriftlig prøve, en mundtlig prøve og en praktisk prøve. Følgende karakterer anvendes: Meget tilfredsstillende /tilfredsstillende/mindre tilfredsstillende og ikke tilfredsstillende. De enkelte resultater lægges til grund for den endelige bedømmelse Bestået/Ikke bestået efter følgende retningslinier:

- Ingen disciplin må være bedømt »Ikke tilfredsstillende«.

- Maksimalt to discipliner må være bedømt mindre tilfredsstillende.

Den endelige bedømmelse rundes af med en almen udtalelse om elevens personlige egenskaber i relation til tjenesten som teknikofficer i FLY-

VEFISKEN-klassen, herunder nogle anbefalinger om videre studier indenfor enkeltområder, for man kan altid blive bedre.

Såfremt eleven ikke består, skal bedømmelsen indeholde en afgørelse af, hvorvidt uddannelsen bør fortsætte eller bringes til ophør. Det er sket, at et uddannelsesforløb er bragt til ophør. Der stilles nemlig krav til

eleven, og det er ikke blot en formalitet, som skal overstås. Første skridt på vejen til TKO-stillingen i en STANDARDFLEX 300-enhed går via udstikkeren i SOK. Det næste foregår i 2. Eskadres varetægt. TKO-eleverne rekrutteres typisk fra 4. eskadre eller fra subalterne stillinger i søværnets større enheder. Efter en passende tjenesteperiode i STAND-

ARDFLEX 300 enheder vil en officer i karrieren typisk fortsætte til VLO stillingen i en af søværnets større enheder. En af de bedste tilkendegivelser for god tjeneste en TKO kan få i disse sofistikerede enheder er at få en TKO-elev til oplæring.

(2.ESKADRE)

Søværnets Chefkonference 1994

Det var med blandede følelser, at søværnets chefer samledes på Lynæsfort til den årlige chefskonference, fra 5. – 6. december, arrangeret af Søværnets operative Kommando og Søværnets Materielkommando.

Stemningen skyldtes ikke programmet, men det forhold, at det var sidste gang, man kunne samles i dette forum på det traditionsrige fort, som har været søværnets siden 1932 og forsvarrets kursusinstitution siden 1962. Som følge af en politisk beslutning, er Lynæsfort under afhændelse til Indenrigsministeriet, som vil anvende fortet til flygtningecenter. Søværnet skal rømme institutionen, så den er klar til overdragelse den 1. april 1995. Imidlertid var der nok at tage fat på ved konferencen, som omfattede tre hovedtemaer: 1) Den politiske og militære udvikling, 2) Status og nærmeste fremtid, 3) Mål og rammer, behov og ressourcer. Foruden forsvarschefen, general Jørgen Lyng, talte en række officerer fra Søværnets operative Kommando og Søværnets Materielkommando samt Forsvarsstaben og Forsvarets Efterretningstjeneste. I god tid før konferencen var der fra Søværnets operative Kommando udsendt et omfangsrigt materiale vedrørende de anførte temaer, så deltagerne kunne forberede sig til drøftelser i mindre grupper, som særligt skulle behandle spørgsmål om økonomi og personel.

Resultaterne af disse såkaldte syndikatsdrøftelser blev forelagt for det samlede forum til diskussion, og resultaterne heraf vil indgå i kommandoernes beslutningsgrundlag for de pågældende områder. I alt deltog 63 officerer fra kaptajnløjtnanter til admiraler i konferencen, som sluttede tirsdag eftermiddag, og tilbage på fortet blev derefter eskadrechef, marinedistriktschefer og skolechefer, som afholdt det årligt tilbagevendende møde med Søværnets operative Kommando.

(Red.)

Flådebesøg af det britiske kongeskib

I slutningen af oktober fik mandskabet fra »Her Majesty's Yacht« BRITANNIA 4 dages afslapning i København efter den engelske dronnings officielle besøg i Rusland. Kongeskibet medbragte sit eget orkester af »Royal Marines« med, der afholdt koncerter i byen bl. a. på Rådhuspladsen og på kirkepladsen i Kastellet. Orlogsmuseet havde åbnet sine døre for gæsterne, og også sportslige aktiviteter blev det til. En squashmatch imod SR 83 og en rugby match imod »Speed« blev tabt, men heldigvis reddede besætningen æren ved i den sidste sportsgren at besejre Søværnets Officersskole i fodbold. Alt ialt 4 dejlige dage, hvor alt klappede, hvilket kontreadmiral R. Woodard også gav udtryk for i sit takkebreve ved afsejlingen.

(J. BANNOW).

SØVÆRNETS MÆRKEDAGE

DECEMBER

1. december 1967:

Søværnets Materielkommando oprettes.

2. december 1977:

Det første HARPOON missil i dansk skib affyres fra fregatten HERLUF TROLLE.

4. december 1676:

Slaget ved Lund, flåden afgiver 3 matrosbatailloner inddelt i 24 »Hobe«, ialt 1500 mand, der væbnet med pistol, huggert og morgenstjerne under søofficerer deltager i slaget og tilintetgøres.

8 december:

General-admiralløjtnant Ulrich Christian Gyldenløve dør, kendt som flådefører fra store nordiske krig samt som præsident i admiralitet. Stifter af Søkadetakademiet.

10. december 1692:

Holmens første »Fabrikmester«, viceekvipagemester, senere admiral og holmens chef, Claus Judichær, ansættes; herefter bygges skibene efter videnskabelige metoder, ikke som tidligere efter praktiske erfaringer.

12. december 1691:

Det i 1670 oprettede »Marinekompagnie«, fra 1682 »Marinerregiment« eller »Soldatesquen« overgår til Hæren. Regimentet bliver dog stadig benyttet også til tjeneste ombord. Marineregimentet ophæves endeligt – og var da landets sidste hvervede regiment – efter revolten på Christiansø i august 1809, hvor bl.a. kommandanten såres.

12. december 1952:

Depotskibet ÆGIR indgår i flådens tal som hidtil største skib.

14. december 1911:

Marinens flyvevæsen oprettes.

14. december 1918:

Torpedobåden SVÆRDFISKEN, minesprængning i Store Bælts sydlige del under minerydning af tysk minifelt, 8 mand omkommer.

18. december 1556:

»Grønnegårds havn«, flådens leje syd for nuværende Knippelsbro på Amagersiden, overdrages af Kong Christian III til København, efter at flåden er flyttet til »Krabeløkken« på det senere Bremerholm, som anlagdes omkring 1536. Før »Grønnegårds Havn« lå flåden fra ca. 1428 i »Rævehalegattet« bag Slotsholmen. Den kun 14 fod dybe »Nye Slots-havn« eller »Skibshavnen« imellem Tøjhuset og Proviantgården på Slotsholmen bliver først anlagt ca. 1604, benyttes indtil ca. 1680 og opfyldes først i 1868 (se desuden: 15. April 1858).

21. december 1815:

Orlogsbriggen »Bornholm« på togt til Middelhavet og Vestindien 1815-17, afslutter fred med Tripolis, hvorved bl.a. adskillige fangne skibsbesætninger, der holdes som slaver der, frigives.

21. december 1939:

Kommandørkaptajn Kjølens udsendes som den første marineattaché ved det kgl. gesandtskab i Berlin.

23. december 1799:

Fregatten HAVFRUEN tvinger tre engelske fregatter PHOENIX, EMERALD og FLORA til at afstå fra visitation af konvoj i nærheden af Gibraltar.

24. december 1811:

Linieskibene SCT. GEORG og DEFENCE fra den engelske flådestyrke i danske farvande strander udfor Ringkøbing, ca. 1400 mand drukner.

27. december 1787:

Fabrikmester, kaptajn Henrik Gerner dør, kendt som skibsbygger og konstruktør af vore orlogsskibe, medvirker til søe-lieutenant-selskabets stiftelse. (medaille slået).

28. december 1722:

Der indføres uniformer for søeetats officerer. Uniformen er rød med metalknapper.

28. december 1908:

Krydseren HEJMDAL bringer under middelhavstogt hjælp til de nødlidende efter jordskælvet på Messina.

29. december 1799:

Fregatten HVIDE ØRN forsvinder i orkan med hele besætningen udfor Korsika under konvojtjeneste i Middelhavet.

30. december 1718:

Kommandør Tordenskjold udnævnes til Schoutbynacht efter at have overbragt Kong Frederik IV den første melding om, at Kong Karl XII er skudt den 11 december ved belejringen af Frederikshald.

30. december 1726:

Planen til bradbænken på Nyholm approberes ved kgl. resolution og anlægges over det senere i 1728 sænkede og udrangerede orlogsskib »ELEPHANTEN«. (Bradbænk = bestryge med beg.).

31. december 1917:

Undervandsbåds- og flyvebådsdelingen oprettes. Chef kommandør Th. Topsøe-Jensen.

HUITFELDT i Køge

Torpedomissilbåden HUITFELDT har i slutningen af september været på adoptionsbesøg i Køge.

Der blev afholdt arrangementer med repræsentanter fra kommu-

nen, myndigheder og lokale interesseforeninger.

Lørdag og søndag var byens borgere inviteret til åbent skib, og mere end 1200 personer gæstede skibet. Søværnets Flyvetjeneste var repræsenteret med en LYNX helikopter, hvilket yderligere trak opmærksomheden ned til havnen. Det vellykkede besøg sluttede

med en PR-sejlads fra Køge til Vordingborg, hvorunder en gymnasieklasse fik lejlighed til at stifte bekendtskab med én af søværnets operative enheder.

(HUITFELDT)

Mesterskabet i volley ball 1994

Årets mesterskab i volley ball blev afviklet 3 november ved Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole.

Efter indledende kampe i 3 puljer blev resultatet af de afsluttende, spændende og til tider velspillede kampe, at 4. eskadre med maxi-

mum points blev flådemester. Ikke uden fantastisk modstand af «old boys» holdet fra sergent-skolens stab, som bagud 13-2 i andet sæt kæmpede sig op på 13-11, hvor den berømte »gummiarm« ramte eskadreholdet, som dog fik hold på nerverne og slukkede lyset.

Tredje pladsen gik til skolens stampersonel.

Efter stævnet overrakte kommandørkaptajn J. Grønbech præmier og uddelte på finurlig vis ros til alle, især dommernes præstationer blev fremhævet.

(J. Bannow)

TORDEN- SKIOLD fik nye venner

Tre nye venner af
TORDENSKIOLD
blev udnævnt, da
Flådestationen i
Frederikshavn den
28. oktober fejrede
TORDENSKIOLDs
304 års fødselsdag.

Festlighederne startede om eftermiddagen på torvet i byen, hvor chefen for flådestationen og borgmester Jens Chr. Jensen sammen nedlagde en krans ved statuen af søhelten.

3. Eskadre stillede mandskab til rådighed for skansevagten, som stod æresvagt. Musik og fanfare blev naturligvis leveret af Tordenskioldsgarden fra Frederikshavn.

De nyudnævnte venner af TORDENSKIOLD blev den norske kommandørkaptajn S. Sandvold, Hr. Leif Drejer og pensioneret overmekaniker Ivan Christensen. Efter at de havde sømmet deres navneskilte på skibsbundstokken, overgik man til de festligheder, som nu engang hører sig til en god fødselsdag.

(FLS FRH)

Søværnsorientering er kommet i besiddelse af dette, tidligere højt klassificerede dokument, som afslører den primære anvendelse af det, der før havde NATO-forkortelsen TUBA (Tubular Unit for Battle Areas). Papiret er netop blevet nedklassificeret, og bladet kan hermed som det første offentliggøre nyheden.

UTROLIGT

- SYSTEM TUBBY -

Type:
Håndbåret, enmandsbetjent, dybdepenetrende humørbombelauncher i F-dur.

Anvendelse:
Anvendes mod større personelgrupperinger, primært nationalt, og altid i samvirke med beslægtede, småkalibrerede typer.

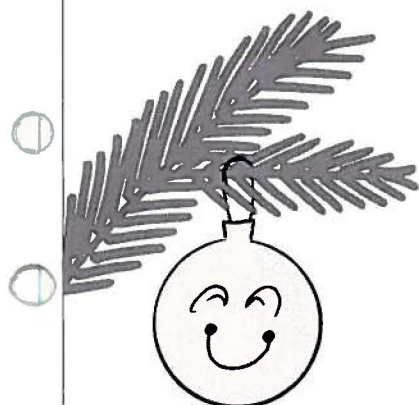
Effekt:
Har øjeblikkelig, tonisk virkning ved mundvigene. Ved fortsat, intensiv anvendelse på stadions fremprovokeres spontant dobbelt klaphateffekt og god til overdådig nationalfølelse.

Advarsel:
Kan forårsage skader på bygninger og inventar, hvis affyret indendørs for fuld udblæsning.

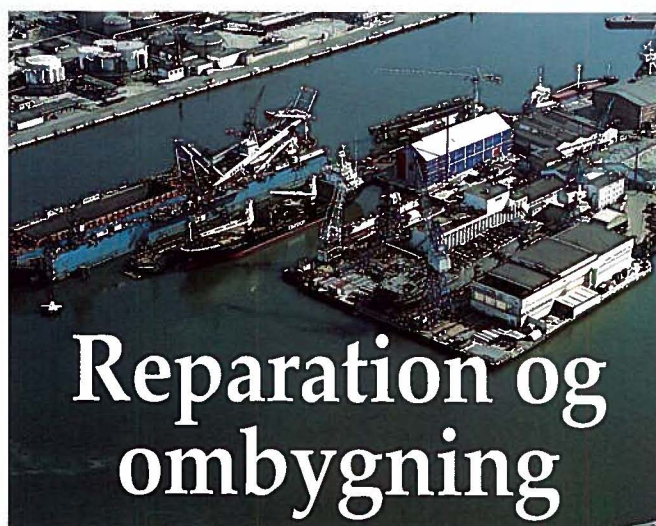
SØVÆRNSORIENTERING bringer hermed en avanceret nytårskrydsord som en udfordring til julens TV, video og andre, mindre intellektuelle tidsfordriv.

Løsningen, der bedes klassificeret Burn Before Reading, indsendes i lukket svarkuvert til SOK, hvor den vil blive omhyggeligt destrueret.

	MINDRE LANDOMRÅDE HELT OMGIVET AF VAND	
2. SIOSTE BOGSTAV I ALFA- BETET		

Redaktionen ønsker alle læsere
en rigtig god Jul - og et godt Nytår!

Reparation og ombygning

- færdigt arbejde til aftalt tid og pris.

Aarhus Flydedok A/S
Aarhus Dockyard Ltd.

Balticgade · P.O. Box 23 · DK-8100 Aarhus C · Denmark
telex 64462 dokken dk · telefax +45 86 13 40 38 · telephone +45 86 13 40 00.

SCAN-AD

En karriere som søofficer er ikke noget krydstogt. Det ligner bare

Søværnet søger mandlige og kvindelige officersaspiranter til teknisk linie. Start 1. august. Minimumskrav: Studentereksamen, HF, HHX, HTX eller tilsvarende - og du skal være i form!

At være søofficer er et afvekslende, hårdt og krævende job for topuddannede specialister. Derfor ville vi gøre både dig og os selv en bjørnetjeneste, hvis vi påstod, at uddannelsen er for alle. Optagelseskravene er strenge, og uddannelsen er en af forsvarets mest krævende - vi er simpelthen ude efter de bedste.

Uddannelsen til søofficer af teknisk linie varer ca. 6 år og er en moderne lederuddannelse, der også giver civil kompetence.

Du kommer til at arbejde hårdt, men til gengæld kan vi tilbyde dig nogle goder, som du ikke finder andre steder: En avanceret teknisk og ledelsesmæssig uddannelse i en spændende blanding af teori og praksis med en god løn under hele forløbet. Hertil kommer sikkerhed for job, når du er færdig (vi tager ikke flere ansøgere ind, end vi skal bruge), garanti for at du ikke kommer til at kede dig - og alt det vand, du gider glo på.

Er du interesseret i en afvekslende, udfordrende

og krævende lederuddannelse - uden studiegæld når du er færdig? Så er det nu, du skal melde dig!

Ring og få brochuren "Officer af linien i søværnet" og et ansøgningsskema. Vi vil også meget gerne høre fra kvindelige ansøgere.

Forsvarets Værnepligt & Rekruttering, telefon: 44 68 21 22 (ma.-fre. 09.00-15.00), fax: 44 66 02 97. Du kan også ringe og benytte vores automatiske døgnservice.

Forsvaret har mange andre gode uddannelses tilbud. Sprogofficer f.eks.

En 2-årig reserveofficersuddannelse med start den 1. august. Adgangskrav: Studentereksamen, HF eller tilsvarende (et gennemsnit på 9,0 er nok nødvendigt for at gennemføre denne meget krævende uddannelse i russisk eller arabisk sprog og samfundsforhold) - få en specialbrochure.

FVR

FORSVARETS VÆRNEPLIGT & REKRUTTERING

Flyvestation Værløse
Postboks 145, 3500 Værløse